

PROGRAM ZAŠTITE DECE I MLADIH SAVEZA IZVIĐAČA SRBIJE

Usvojen od strane Skupštine Saveza izviđača Srbije

01. 06. 2025.

POJAM

Pod nasiljem i zlostavljanjem podrazumeva se svaki oblik jedanput učinjenog, odnosno ponavljano verbalnog ili neverbalnog ponašanja koje ima za posledicu stvarno ili potencijalno ugrožavanje zdravlja, razvoja i dostojanstva ličnosti deteta. Po Konvenciji o pravima deteta, osoba do 18 godina starosti se smatra detetom.

Nasilje i zlostavljanje smatra se nasilje zaposlenih i volontera SIS prema detetu roditelju, odnosno drugom zakonskom zastupniku (u daljem tekstu: roditelj); drugim volonterima i zaposlenim licima, detetu prema drugom detetu, detetu prema odraslom; roditelja prema svom detetu, drugom detetu i volonterima i zaposlenima u SIS kao i prema trećem licu.

Nasilje i zlostavljanje može da se javi kao fizičko, psihičko (emocionalno), socijalno i digitalno .

Fizičko nasilje je ponašanje koje može da dovede do stvarnog ili potencijalnog telesnog povređivanja deteta, ili volontera; fizičko kažnjavanje dece od strane volontera i drugih odraslih osoba.

Psihičko nasilje je ponašanje koje dovodi do trenutnog ili trajnog ugrožavanja psihičkog i emocionalnog zdravlja i dostojanstva deteta, volontera ili drugih odraslih.

Socijalno nasilje i zlostavljanje je ponašanje kojim se isključuje osoba iz grupe vršnjaka i različitih oblika socijalnih aktivnosti, odvajanjem od drugih, neprihvatanjem po osnovu različitosti, uskraćivanjem informacija, izolovanjem od zajednice, uskraćivanjem zadovoljavanja socijalnih potreba.

Digitalno nasilje je zloupotreba informacionih tehnologija koja može da ima za posledicu ugrožavanje dostojanstva ličnosti i ostvaruje se slanjem poruka, video zapisa, elektronskom poštom, SMS-om, MMS-om, putem veb-sajta (web site), četovanjem, uključivanjem u forume, socijalne mreže i objavljivanjem sadržaja ili poverljivih ličnih podataka bez saglasnosti (informacija, slika, video snimaka i sl.).

Osim navedenih oblika, nasilje i zlostavljanje prepoznaje se i kroz: zloupotrebu, seksualno nasilje, nasilni ekstremizam, trgovinu ljudima, eksploataciju deteta, porodično nasilje i dr.

Zloupotreba deteta je sve ono što pojedinac, odnosno grupa/izviđačka jedinica čini ili ne čini, što negativno utiče, nanosi štetu, uskraćuje ili smanjuje mogućnost za bezbedan i zdrav razvoj i dovodi ga u nemoćan položaj prema pojedincu ili grupi (zloupotreba u sportu, u političke, verske, komercijalne i druge svrhe). Zloupotreba podrazumeva i prekomerno podsticanje, odnosno psihološki pritisak na dete od strane roditelja radi postignuća koja mogu da imaju za posledicu ugrožavanje normalnog psihofizičkog i socijalnog razvoja i najboljeg interesa deteta.

Seksualno nasilje je ponašanje kojim se dete seksualno uznemirava, navodi ili primorava na učešće u seksualnim aktivnostima koje ne želi, ne shvata ili za koje nije razvojno dorastao ili se koristi za prostituciju, pornografiju i druge oblike seksualne eksploatacije.

Nasilni ekstremizam je promovisanje, zagovaranje, podržavanje, pripremanje i učestvovanje u ideološki motivisanom nasilju za ostvarivanje društvenih, ekonomskih, verskih, političkih i drugih ciljeva.

Trgovina ljudima je vrbovanje, prevoženje, prebacivanje, skrivanje ili primanje lica, putem pretnje silom ili upotrebom sile ili drugih oblika prisile, otmice, prevare, obmane, zloupotrebe ovlašćenja ili teškog položaja ili davanja ili primanja novca ili koristi da bi se dobio pristanak lica koje ima kontrolu nad drugim licem u cilju eksploatacije.

Eksploatacija je rad koji nije u najboljem interesu deteta/zaposlenih u SIS/volontera/vodnika, a u korist je drugog lica, ustanove ili organizacije. Ove aktivnosti mogu da imaju za posledicu ugrožavanje fizičkog ili mentalnog zdravlja, moralnog, socijalnog i emocionalnog razvoja deteta, njegovu ekonomsku zavisnost, uskraćivanje prava na obrazovanje i slobodu izbora.

Zanemarivanje i nemarno postupanje je propuštanje roditelja, druge osobe koja je preuzela brigu o detetu, odreda, vodnika, jedinica i volontera, da u okviru raspoloživih sredstava obezbedi uslove za pravilan razvoj deteta u svim oblastima, a što može da naruši njegovo zdravlje i razvoj.

Zanemarivanje u izviđačkoj organizaciji obuhvata:

- uskraćivanje pojedinih oblika neformalnog obrazovanja i rada predviđenih programom;
- nereagovanje na sumnju o zanemarivanju ili na zanemarivanje od strane roditelja;
- propuste u obavljanju nadzora i zaštite deteta od povređivanja, samopovređivanja, upotrebe alkohola, duvana, narkotičkog sredstva ili psihoaktivne supstance

SVRHA PROGRAMA ZAŠTITE DECE I MLADIH

Program zaštite dece i mladih opisuje sistem zaštite dece i mladih u SIS, s ciljem jasne podele prava i odgovornosti na svim nivoima delovanja, kako bismo osigurali da su izviđačke akcije i aktivnosti bezbedne za sve.

Potpuno poznavanje ovog Programa nužan je uslov za rad s decom i mladima u SIS. U Programu je objašnjeno zašto i na koji način brinemo o bezbednosti i dobrobiti dece i mladih u svakom delu izviđačkog rada.

Svrha Programa zaštite dece i mladih je opisati sve uloge koje različiti učesnici imaju u stvaranju i održavanju sigurnog okruženja za decu i mlade, ali i odrasle u izviđaštvu koji s njima rade.

To postizemo:

- Jasnom definicijom zadataka i odgovornosti pojedinih učesnika u radu SIS i njihovom međusobnom povezanošću,
- Opisivanjem pozitivnih ishoda do kojih se dolazi korišćenjem ovog Programa,
- Opisivanjem saradnje SIS s drugim organizacijama koje se bave zaštitom dece i mladih, kao i odraslih osoba koje s njima rade.

PROGRAM ZA DECU I MLADE

Sve su izviđačke aktivnosti za decu i mlade građene u saglasnosti sa Programom zaštite dece i mladih. Sadržaj izviđačkog programa za decu i mlade i način na koji provodimo program treba biti usmeren na dobrobit svakog deteta i mlade osobe koja učestvuje u aktivnosti. Dakle, stvaranje bezbednog okruženja za mlade osobe jedan je od ciljeva koje postizemo izvođenjem izviđačkih aktivnosti.

Program zaštite dece i mladih SIS predstavlja jedinstvenu celinu, ali su njegovi pojedini delovi namenjeni različitim ciljnim grupama.

Deca i mladi

Programom su definisani vaspitno-obrazovni sadržaji koji čine sastavni deo izviđačkih aktivnosti, a koji su namenjeni deci i mladima. Uvrštavanjem tih sadržaja u aktivnosti, kod dece i mladih podstičemo jačanje otpornosti i samopouzdanja te negujemo važnost pomaganja i brige o samima sebi i o drugima.

Vodnici / vođe / brđani

Definisan Kodeks ponašanja starijih izviđača/rovera/brđana i Pravila bezbednosti na izviđačkim aktivnostima, navodi odgovornosti i dužnosti volontera vezano za brigu za sigurnost dece i mladih, i opisuje načine reagovanja u slučaju događaja na štetu dece i mladih, a njegovo poznavanje nužno je za sve izviđačke vođe u Savezu.

Jasnim definisanjem procedura i protokola o postupanju, ovaj Program omogućuje brzu i adekvatnu reakciju svih struktura Saveza s ciljem minimiziranja eventualnih štetnih uticaja po decu i mlade, jasno definiše odgovornosti i nadležnost svakog pojedinca/jedinice u sastavu SIS.

Institucionalni okvir

Bitno je da organizacija zaštite dece i mladih u SIS bude relevantana, utemeljen na potrebama dece i mladih te usklađena s institucionalnim okvirom zaštite dece i mladih u Republici Srbiji. Ustav Republike Srbije te nekoliko zakona i podzakonskih akata čine nacionalni institucionalni okvir na kojem se temelji ovaj Program.

SISTEM ZAŠTITE DECE I MLADIH

Sistem zaštite dece i mladih u SIS propisuju dva osnovna normativna akta:

- Politika zaštite dece i mladih i,
- Program zaštite dece i mladih

Svrha **Politike zaštite dece i mladih SIS** je postići puno razumevanje pojma i važnosti zaštite dece i mladih kod svih onih koji u izviđaštvu učestvuju, te uspostaviti okvir za razvoj i implementaciju potrebnih pravila, mera, aktivnosti i procedura na nacionalnom, pokrajinskom i gradskom nivou kako bismo stvorili sigurno okruženje za svu decu i mlade ljude u SIS-u. Sprovođenje ove Politike zahteva uspostavljanje sistemskog pristupa prevenciji i reakciji na situacije koje mogu uticati na dobrobit, razvoj i sigurnost dece i mladih.

Program zaštite dece i mladih, način funkcionisanja sistema zaštite dece i mladih u SIS detaljno je pojašnjen u Programu zaštite dece i mladih, i to kroz definisanje:

- struktura koje su odgovorne za realizaciju programa SIS,
- mera i aktivnosti po nivoima delovanja,
- procedura i protokola o postupanju u slučaju svedočenja ili sumnje u pojavu vršnjačkog nasilja, nasilja u porodici, zlostavljanja ili zanemarivanja deteta, seksualnog nasilja ,....
- vaspitno-obrazovnih sadržaja namenjenih deeci i mladima,
- bezbednosnih pravila na izviđačkim aktivnostima,
- registra prijavljenih sumnji i postupanja,
- saradnje s ostalim akterima u svrhu unapređenja sistema zaštite dece i mladih.

STRUKTURA SISTEMA

Poverenik za zaštitu dece i mladih

Povereništvo za zaštitu dece i mladih organ je SIS zaduženo za razvoj i nadzor sistema zaštite dece i mladih.

Starešinstvo SIS imenuje predsednika i najmanje 2 člana organa Povereništva na početku redovnog mandatnog razdoblja.

Povereništvo deluje u skladu s Poslovníkom o radu Povereništva, a rad Povereništva se zasniva na Programu zaštite dece i mladih i na pripadajućim aktima, a u području zaštite dece i mladih.

Zadaci Povereništva za zaštitu dece i mladih obuhvataju:

- definisanje predlga, izmena i dopuna institucionalnog okvira (Politike, Programa i drugih akata i mera) zaštite dece i mladih u SIS-u,
- sprovođenje istraživanja s ciljem utvrđivanja stanja i potreba vezanih za zaštitu dece i mladih,
- sastavljanje godišnjeg izveštaja o zaštiti dece i mladih za Starešinstvo SIS; taj se izveštaj tretira kao „strogo poverljiv“,
- unapređivanje delovanja SIS-a u zaštiti dece i mladih kroz redovnu godišnju reviziju prijavljenih slučajeva i postupanja/preduzetih mera,
- saradnju s načelnikom i Timom za zaštitu dece i mladih,
- savetovanje načelnika za zaštitu dece i mladih po potrebi,

- reviziju, osmišljavanje i predlaganje izmena i novih vaspitno-obrazovnih sadržaja za sve ciljane grupe ovog Programa,
- organizaciju relevantnih edukacija članova Tima za zaštitu dece i mladih u saradnji sa načelnikom za zaštitu dece i mladih,
- saradnju s Jedinicama i Teritorijalnim Savezima u SIS
- osiguravanje podrške i smernica svim odraslim osobama u SIS
- prezentovanje Politike i Programa zaštite dece i mladih SIS-a članovima i partnerima organizacije.

Članovi Povereništva stručnjaci su iz područja društvenih nauka (socijalnog rada, psihologije, pedagogije, prava i dr.), koji mogu i ne moraju biti članovi SIS.

Povereništvo donosi zaključke na sednicama (uživo i elektronskim), dok ostale aktivnosti (istraživanje, predlaganje, edukacija, promocija i sl.) članovi Povereništva obavljaju prema međusobnom dogovoru i u međusobnoj komunikaciji.

O sednicama Povereništva vodi se službeni zapisnik, koji se trajno čuva u arhivi SIS.

Načelnik za zaštitu dece i mladih

Načelnik za zaštitu dece i mladih odgovoran je za koordinaciju i sprovođenje Programa zaštite dece i mladih u SIS

Načelnik je zadužen za:

- Prijem prijava o događajima koji mogu uzrokovati štetu dece i mladih, ili sumnjama na takve događaje, i delovanje u skladu s predviđenim protokolima o postupanju,
- vođenje evidencije prijavljenih sumnji i preduzetih mera,
- planiranje, organizacija i nadzor nad pruženom potporom nakon događaja na štetu deteta/mlade osobe,
- savetovanje izviđačkih Jedinica prilikom sprovođenja Programa zaštite dece i mladih,

- planiranje, organizacija i nadzor aktivnosti Tima za zaštitu dece i mladih,
- planiranje i organizacija edukacija izviđačkih vođa i volontera u radu s decom i mladima,
- redovno proveravanje ažurnosti i relevantnosti sadržaja edukacije o zaštiti dece i mladih (npr. kako bi se sadržaj edukacije uskladio s izmenama zakonskog okvira i novim saznanjima u zaštiti dece i mladih),
- planiranje, organizacija i nadzor nad promotivnim i preventivnim merama zaštite na nacionalnim izviđačkim aktivnostima,
- saradnju timom za zaštitu dece i mladih,
- saradnju s ostalim članovima izviđačke organizacije, organom upravljanja i zaposlenima u SIS, a vezano uz zaštitu dece i mladih,
- saradnja sa partnerima SIS, a vezano uz zaštitu dece i mladih.

Tim za zaštitu dece i mladih

Tim za zaštitu dece i mladih je tim za podršku radu načelniku za zaštitu dece i mladih.

Članove Tima imenuje Načelnik za zaštitu dece i mladih uz odobrenje Starešinstva.

Zadaci Tima:

- organizacija i sprovođenje aktivnosti edukacije izviđačkih vođa i drugih volontera i zaposlenih u SIS
- organizacija i sprovođenje promotivnih i preventivnih mera zaštite na nacionalnim izviđačkim aktivnostima,
- organizacija i sprovođenje aktivnosti podrške u izviđačkim Jedinicama gde je to potrebno, a pod nadzorom načelnika za zaštitu dece i mladih.

Izviđačke jedinice

Izviđačke jedinice u sastavu SIS odgovorne su za osiguravanje preduslova za ostvarivanje promotivnih i preventivnih mera, te mera detekcije i reakcije iz Programa zaštite dece i mladih na lokalnom nivou.

Obaveze izviđačkih Jedinica:

- redovno uključivanje izviđačkih vođa i volontera u edukacije o zaštiti dece i mladih;
- osiguravanje potrebnih preduslova (financijskih, materijalnih, ...) za ostvarivanje mera zaštite dece i mladih na izviđačkim aktivnostima;
- osiguravanje da odrasle osobe koje kratkoročno ili dugoročno volontiraju s decom i mladima, te na izviđačkim aktivnostima, to rade u skladu s važećim zakonskim normama;
- sprovođenje promotivnih mera Programa zaštite dece i mladih među decom i mladima, izviđačkim vođama, volonterima, roditeljima/starateljima, partnerima organizacije,
- vođenje službenih beleške o postupanjima koje se trajno čuva .

Izviđačke vođe i ostali odrasli u SIS

Svi odrasli u izviđaštvu odgovorni su za stvaranje sigurnog okruženja za decu i mlade.

Svaki izviđački vođa i odrasli volonter u SIS dužan je da se ponaša u skladu s ulogom koju obavlja.

Starešina (odgovorna osoba) izviđačkog odreda je odgovoran za obezbeđivanje preduslova za ostvarivanje promotivnih i preventivnih mera, kao i mera detekcije, reakcije i podrške iz Programa zaštite dece i mladih u izviđačkoj jedinici.

Pored starešine ostali članovi tima (predvodnici, vodnici, vođe četa) zaduženi su za:

- uvrštanje vapično-obrazovnih sadržaja ovog Programa u izviđačke aktivnosti,
- stvaranje bezbednog okruženja i stvaranje pozitivne atmosfere u jedinici,
- briga o bezbednosti i dobrobiti dece i mladih te svih članova izviđačke jedinice.

MERE I AKTIVNOSTI

Promocija bezbednosti dece i mladih

Promocija obuhvata sve mere i aktivnosti koje za cilj imaju unapređenje i promovisanje sigurnog okruženja na izviđačkim aktivnostima. Ovim se pospešuje bezbednost svih osoba uključenih u sprovođenje izviđačkih aktivnosti i postiže sveobuhvatna zaštita dece i mladih.

Promocija na nacionalnom nivou

- izdavanje literature i promotivnih materijala,
- imenovanje osobe na nacionalnim aktivnostima,
- obavezan deo obuke izviđačkih vođa biće program zaštite za decu i mlade i odgovornost za zaštitu dece i mladih,
- kreiranje smernica za pojašnjavanje postupaka zaštite dece i mladih namenjene roditeljima ili starateljima, organizacijama civilnog društva, institucijama i drugima,
- informisanje izviđačkih vođe o pravilima ponašanja i procedurama zaštite dece i mladih na svakoj nacionalnoj aktivnosti,

Lokalni nivo – izviđačke jedinice – samostalne čete – teritorijalni savezi

Prevenција

Prevenција podrazumeva aktivan rad na sprečavanju pojave situacija koje mogu biti štetne za decu i mlade. Prevenција je ključan oblik delovanja u području zaštite dece mladih kojim se postižu značajni rezultati u smanjivanju opasnosti po sve učesnike izviđačkih aktivnosti.

Nacionalni nivo

- izdavanje literature
- određivanje broja izviđačkih vođa u radu s decom i mladima na izviđačkim aktivnostima,
- izrada saglasnosti roditelja/staratelja za učestvovanje deteta na aktivnostima u organizaciji SIS,
- upoznavanje dece i mladih, roditelja i volontera s procedurom o podnošenju pritužbi ili izražavanju zabrinutosti o štetnim događajima.
- vođenje evidencije zaštićenih podataka koja se nadležnim telima dostavlja na zahtev.

Lokalni nivo – nivo Izviđačkih jedinica

- osiguravanje potrebnih preduslova (financijskih, materijalnih,...) za sprovođenje Pravila bezbednosti na izviđačkim aktivnostima (osiguravanje potrebne opreme, dovoljnog broja stručnih osoba, podrške stručnih službi i institucija, ...);
- osiguravanje punoletne pratnje u dolasku i odlasku s aktivnosti u organizaciji drugih izviđačkih jedinica, ili SIS;
- uključivanje mladih asistenata u timove;
- izrada saglasnosti roditelja/staratelja za učlanjenje deteta u izviđačku jedinicu
- izrada saglasnosti roditelja/staratelja za fotografisanje i snimanje audio i vizualnih zapisa u svrhu promocije izviđača, SIS i izviđačkog pokreta uopšte;

- izrada saglasnosti roditelja/staratelja za učestvovanje deteta u aktivnostima u organizaciji izviđačkih jedinica
- upoznavanje dece i mladih, roditelja i volontera s procedurom o podnošenju pritužbi ili izražavanju zabrinutosti o štetnim događajima.

PROCEDURE

Protokol o postupanju u slučaju vršnjačkog nasilja

Vršnjačko nasilje je svako ponašanje koje ispunjava nekoliko elemenata:

- to je čin koji ima za cilj da se nekome nanese šteta;
- ponavlja se tokom nekog vremenskog perioda;
- odnos snaga između počinioaca nasilja i žrtve je neravnotežan (žrtva je slabija) i to je glavna karakteristika nasilja.

Postoje različite vrste nasilja među decom i međusobno su ravnopravna po negativnim posledicama koje ostavljaju na dete. Oblici nasilja mogu biti:

- **Fizičko nasilje** - najočigledniji oblik nasilja, često se pogrešno uzima kao sinonim za nasilje u celini;
- **Verbalno nasilje** - vređanje, ponižavanje, klevetanje, ismevanje i sl. i sa ovom vrstom nasilja možda deca imaju i najviše iskustva u toku svog života (roditelji, staratelji i drugi autoriteti mogu biti skloni vređanju u toku disciplinovanja dece, a i ponižavajuće reči se mogu gotovo svakodnevno čuti i od vršnjaka u školi);

- **Društveno isključivanje** - uveravanje druge dece da se ne igraju i/ili ne druže sa konkretnim detetom-metom;
- **Elektronsko, digitalno ili “sajber” nasilje** - napadi/pretnje putem interneta, omalovažavanje, “flejmovanje” (izazivanje negativne reakcije uvredama, psovka, izvrtnjem rečenog, “ubacivanjem reči u usta” koje osoba/dete nije reklo, sa ciljem da uzruja dete-metu i uvuče ga u raspravu u kojoj ono gubi dostojanstvo i kredibilitet), onlajn zastrašivanje, distribuiranje ličnih materijala (fotografija, postova na društvenim mrežama itd., a bez saglasnosti ciljane osobe) itd.

U slučaju **vršnjačkog nasilja**, odnosno sumnje na vršnjačko nasilje, izviđačke vođe dužne su postupati po sledećim uputstvima:

1. odmah prekinuti nasilno postupanje prema detetu,
2. pozvati službu hitne medicinske pomoći ako je dete povređeno u meri da je potrebna lekarska intervencija,
3. obavestiti starešinu odreda (odgovornu osobu),
4. razgovarati s detetom žrtvom nasilja i s detetom počiniteljem nasilja uz prisustvo druge odrasle osobe, na pažljiv način i poštujući dečje dostojanstvo,
5. u dogovoru s starešinom odreda (odgovornom osobom) obavestiti roditelje uključenih te ih upoznati s utvrđenim činjenicama i preduzetim merama,
6. roditelje informisati o mogućim oblicima savetodavne ili stručne pomoći žrtvi i počinitelju,
7. obavestiti MUP i Cenatr za socijalni rad
8. napraviti službenu belešku; voditi je u evidenciji zaštićenih podataka koja se nadležnim telima dostavlja na zahtev,
9. u roku od 2 dana informisati načelnika za zaštitu dece i mladih o postupanju.

Prilikom informisanja o postupanju, izviđačka jedinica ne deli lične podatke učesnika sukoba sa SIS, osim ako je do postupanja došlo zbog kršenja pravila ili narušavanja sigurnosti od strane vodnika, vođa, volontera ili trećih lica.

U tom slučaju je obaveza izviđačke jedinice da u informaciju uključiti i podatke o izviđačkom vođi. Dodatno, u slučaju teškog oblika ili visokog intenziteta nasilnog postupanja koje može izazvati visoki nivo stresa i traumu i kod druge dece, starešina odreda dužan je da zatraži odgovarajuću stručnu psihološku ili socijalno/pedagoško/psihološku pomoći.

Protokol o postupanju u slučaju nasilja u porodici

Nasilje u porodici je ponašanje kojim jedan član porodice ugrožava telesni integritet, duševno zdravlje ili spokojstvo drugog člana porodice.

Pod nasiljem u porodici podrazumevaju se sledeće radnje:

- nanošenje ili pokušaj nanošenja telesne povrede;
- izazivanje straha pretnjom ubistva ili nanošenja telesne povrede članu porodice ili njemu bliskom licu;
- prisiljavanje na seksualni odnos;
- navođenje na seksualni odnos ili seksualni odnos sa licem koje nije navršilo 14. godinu života ili nemoćnim licem;
- ograničavanje slobode kretanja ili komuniciranja sa trećim licima;
- vređanje, kao i svako drugo drsko, bezobzirno i zlonamerno ponašanje;

U slučaju sumnje na nasilje porodici, ili u slučaju saznanja o svedočenju nasilju u porodici, izviđačke vođe dužne su postupati po sledećim uputstvima:

1. razgovarati s detetom i upoznati ga s daljim postupanjem; voditi beleške o svemu izrečenom,
2. obavestiti starešinu odreda,
3. obavestiti MUP i Centar za socijalni rad,
4. napraviti službenu belešku; voditi je u evidenciji zaštićenih podataka koja se nadležnim telima dostavlja na zahtev;
5. u roku od 7 dana informisati načelnika za zaštitu dece i mladih o postupanju.

Prilikom informisanja o postupanju, odred izviđača ne deli lične podatke učesnika sukoba sa SIS, osim ako je do postupanja došlo zbog kršenja pravila ili narušavanja sigurnosti od strane vodnika, vođa. U tom slučaju je obaveza izviđačkog odreda da u informaciju uključiti i podatke o izviđačkom vodi.

Protokol o postupanju u slučaju zloupotrebe ili zlostavljanja deteta

U slučaju saznanja ili sumnje na zloupotrebu ili zlostavljanje deteta, predvodnik/vodnik/vođa čete ili bilo koji član izviđačke jedinice koji je svedok nasilja odmah prekinuti nasilno postupanje,

1. pozvati službu hitne medicinske pomoći ako je dete povređeno u meri da je potrebna lekarska intervencija,
2. obavestiti starešinu odreda,
3. u saradnji sa starešinom odreda pozvati roditelje deteta na razgovor i upoznati ih sa svim činjenicama i aktivnostima koje će biti poduzete te ih informisati o mogućim oblicima savetodavne ili stručne pomoći detetu
4. obavestiti MUP i Centar za socijalni rad
5. napraviti službenu belešku; voditi je u evidenciji zaštićenih podataka koja se nadležnim telima dostavlja na zahtev;
6. u roku od 7 dana informisati načelnika za zaštitu dece i mladih o postupanju.

Prilikom informisanja o postupanju, odred izviđača ne deli lične podatke učesnika sukoba sa SIS, osim ako je do postupanja došlo zbog kršenja pravila ili narušavanja sigurnosti od strane vodnika, vođa. U tom slučaju je obaveza izviđačkog odreda da u informaciju uključiti i podatke o izviđačkom vodi.

Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja

U slučaju saznanja ili sumnje na seksualno nasilje, predvodnik/vodnik/vođa čete ili bilo koji član izviđačke jedinice koji je svedok nasilja, postupiće po sledećim uputstvima:

1. odmah prekinuti nasilno postupanje ako je ono traje,
2. saslušati žrtvu nasilja te joj pružiti pomoć i podršku, vodeći pritom računa da se razgovor vodi na način primeren uzrastu,

3. upoznati žrtvu, na njoj razumljiv način, s daljnjim postupanjem – posebno o tome da je izviđački vođa dužan da prijavi nasilje nadležnim telima,
4. obavijestiti starešinu odreda,
5. poduzeti dodatne mere za zaštitu žrtve i obavestiti roditelja/staratelja (odnosno Centar za socijalni rad ako postoji sumnja da se nasilje dogodilo u porodici) te poduzeti mere za zaštitu privatnosti žrtve,
6. pozvati službu hitne medicinske pomoći ako je dete povređeno u meri da je potrebna lekarska intervencija, ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju djeteta, otpratiti žrtvu kod lekara i sačekati lekarsku preporuku o daljnjem postupanju,
7. žrtvu i roditelje informisati o mogućim oblicima savetodavne ili stručne pomoći,
8. napraviti službenu belešku; voditi je u evidenciji zaštićenih podataka koja se nadležnim telima dostavlja na zahtev,
9. obavestiti MUP i Centar za socijalni rad,
10. napraviti službenu belešku; voditi je u evidenciji zaštićenih podataka koja se nadležnim telima dostavlja na zahtev;
11. u roku od 7 dana informisati načelnika za zaštitu dece i mladih o postupanju.

Prilikom informisanja o postupanju, odred izviđača ne deli lične podatke učesnika sukoba sa SIS, osim ako je do postupanja došlo zbog kršenja pravila ili narušavanja sigurnosti od strane vodnika, vođa. U tom slučaju je obaveza izviđačkog odreda da u informaciju uključi i podatke o izviđačkom vođi.

Dodatno, u slučaju vršnjačkog seksualnog nasilja, izviđački vođa je dužan:

1. obaviti razgovor s detetom koje je počinilo nasilje, ukazati na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja, a okom razgovora posebno obratiti pažnju iznosi li dete neke okolnosti koje bi ukazivale da je dete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj porodici ili izvan nje, u tom slučaju odmah izvestiti Centar za socijalni rad

2. u saradnji sa starešinom odreda, pozvati roditelje deteta na razgovor i upoznati ih (dete i roditelje) sa svim činjenicama i aktivnostima koje će biti poduzete te ih informisati o mogućim oblicima saetodavne ili stručne pomoći detetu. Dodatno, u slučaju nasilnog postupanja koje je izazvalo visok stepen stresa i traumu i kod druge dece, starešina odreda dužan je da zatraži odgovarajuću stručnu psihološku ili socijalno/pedagoško/psihološku pomoć.

Sadržaj prijave policiji i/ili Centru za socijalni rad

U slučaju kada starešina odreda prema protokolu vrši prijavu policiji i/ili Centru za socijalni rad, ista se podnosi pisanim putem.

Prijava obvezno mora sadržati:

- ime i prezime starešine odreda;
- naziv odreda izviđača;
- ime i prezime te ostali dostupni i poznati osobni podaci o osobi protiv koje se vrši prijava;
- ime , prezime i starost deteta;
- sve utvrđene činjenice i okolnosti iz kojih proizlazi sumnja na zlostavljanje/nasilje;
- što tačnije naznačeno vremensko razdoblje događanja zlostavljanje/nasilje;
- priloženu medicinsku dokumentaciju vezanu za povrede (ako je dostupna);
- podatke o drugim osobama za koje se zna da su bile upoznate ili da imaju određena saznanja o događaju, a koje u postupku mogu svedočiti;
- detaljan opis intervencije (preduzete akcije), kao i date informacije, saveti i preporuke detetu i/ili roditeljima/starateljima.

PRAVILA BEZBEDNOSTI NA IZVIĐAČKIM AKTIVNOSTIMA

Pridržavanjem niže navedenih pravila o bezbednosti na pojedinim izviđačkim aktivnostima, s posebnom pažnjom brinemo o fizičkoj bezbednosti dece i mladih. Bezbednost je stanje u kojem osoba nije ugrožena, tj. u kojem je zaštićena od mogućih opasnosti.

Opasnost je uzrok moguće povrede ili štete.

Na primer, tokom izviđačkih aktivnosti, opasnost može biti neodgovarajuća oprema ili nepovoljne vremenske prilike. Opasnost predstavlja mogućnost da dođe do povrede/štete, ali da li će doći do iste na kraju zavisi od više različitih faktora– učestalosti izloženosti, preduzimanju mera zaštite i dr.

Aktivnosti u izviđačkim prostorijama

- Na aktivnostima je prisutan dovoljan broj izviđačkih vođa, u zavisnosti od starosne kategorije i broja učesnika; Idealna situacija je jedan izviđački vođa na 7 učesnika.
- uspostavljen je dogovor između izviđačkih vođa roditelja/staratelja o načinu primopredaje dece i mladih prilikom dolaska na i odlaska sa aktivnosti;
- postoje pravila ponašanja sa kojima su upoznati deca, mladi i vođa i pridržavaju ih se;
- igre koje se igraju prikladne su uzrastu i sposobnostima učesnika;
- oprema i pribor potrebni za realizaciju aktivnosti u ispravnom su stanju;
- postoji plan postupanja u hitnim slučajevima sa kojim su upoznate sve vođe;
- zdravstveni podaci učesnika brzo su dostupni vođama na aktivnosti;
- na raspolaganju je pribor za prvu pomoć i najmanje jedna odrasla osoba obučena za pružanje prve pomoći;
- postojeće energetske instalacije (strujne, plinske i druge) i vodovodna mreža su u ispravnom stanju (ispravne, redovno korišćene i održavane).

Izleti i šetnje

- Na aktivnosti je prisutan dovoljan broj izviđačkih vođa, u zavisnosti od starosne kategorije i broja učesnika. Idealna situacija je jedan izviđački vođa na 7 učesnika
- Uspostavljen je dogovor između izviđačkih vođa i roditelja/staratelja o načinu primopredaje dece i mladih prilikom dolaska na i odlaska sa aktivnosti;
- Postoje pravila ponašanja sa kojima su upoznata deca, mladi i vođa i pridržavaju ih se
- Oprema i pribor potrebni za realizaciju aktivnosti su ispravnom su stanju;
- Učesnici i vođa imaju odgovarajuću odeću, obuću i opremu za zaštitu od vremenskih neprilika;
- Unapred je urađena procena rizika;
- Postoji plan postupanja u hitnim slučajevima sa kojim su upoznati svi učesnici i vođa;
- Zdravstveni podaci učesnika brzo su dostupni vođama na aktivnosti;
- Na raspolaganju je pribor za prvu pomoć i najmanje jedna odrasla osoba obučena za pružanje prve pomoći;
- Planom aktivnosti predviđeno je kretanje grupe isključivo na za to predviđenim pravcima i stazama (trotoar, pešački prelaz, šetalište, planinarska staza) i u skladu sa saobraćajnim propisima;
- Postoji definisan postupak u slučaju da se dete ili mlada osoba odvoji od grupe;
- Izdane su sve potrebne dozvole za realizaciju aktivnosti (npr. dozvola za paljenje vatre, dozvola za korišćenje javne površine, dozvola za održavanje okupljanja na određenoj lokaciji i dr.)
- Uvek je moguće pozvati hitne službe (najmanje jedan mobilni telefon na raspolaganju);
- Preduzete su mere sa ciljem smanjenja rizika od požara.

Višednevne aktivnosti u čvrstom objektu

- Na aktivnosti je prisutan dovoljan broj izviđačkih vođa, u zavisnosti od starosne kategorije i broja učesnika. Idealna situacija je jedan izviđački vođa na 7 učesnika
- Usmeren je dogovor između izviđačkih vođa i roditelja/staratelja o načinu primopredaje dece i mladih prilikom dolaska na i odlaska sa aktivnosti;
- Postoje pravila ponašanja sa kojima su upoznata deca, mladi, vođa i volonteri i pridržavaju ih se;
- Objekat, oprema i pribor potrebni za realizaciju aktivnosti u ispravnom su stanju;
- Učesnici vođa imaju odgovarajuću odeću, obuću i opremu za zaštitu od vremenskih neprilika;
- Unapred je urađena procena rizika;
- Postoji plan postupanja u hitnim slučajevima sa kojim su upoznati sve vođe;
- Postoji siguran izlaz iz objekta u slučaju hitne potrebe;
- Zdravstveni podaci učesnika brzo su dostupni vođama na aktivnosti;
- Na raspolaganju je pribor za prvu pomoć i najmanje jedna odrasla osoba obučena za pružanje prve pomoći;
- Postoji odgovarajući plan nadzora dece i mladih i za vreme nestrukturiranih aktivnosti;
- Planom aktivnosti predviđeno je kretanje grupe isključivo na za to predviđenim pravcima i stazama (trotoar, pešački prelaz, šetalište, planinarska staza) i u skladu sa saobraćajnim propisima;
- Postoji definisan postupak u slučaju da se dete ili mlada osoba odvoji od grupe;
- Izdane su sve potrebne dozvole za realizaciju aktivnosti (npr. dozvola za paljenje vatre, dozvola za korišćenje javne površine, dozvola za održavanje okupljanja na određenoj lokaciji i dr.);
- Uvek je moguće pozvati hitne službe (najmanje jedan mobilni telefon na raspolaganju);

- Postojeće energetske instalacije (struja, gas i druge) i vodovodna mreža su u ispravnom stanju (ispravne, redovno korišćene i održavane);
- Sve izviđački vođe upoznati su sa načinom korišćenja sistema grejanja, uključujući peći i kotlarnice;
- Preduzete su mere sa ciljem smanjenja rizika od požara;
- Požarni putevi (za pristup vatrogasnog vozila) su prohodni i dostupni;
- Postoje pravila o održavanju higijene i sigurnosti pri pripremi i konzumaciji hrane;
- Osoba zadužena za pripremu obroka ima važeću sanitarnu knjižicu
- Obavestiti MUP i najbližu zdravstvenu stanicu o boravku.

Višednevne aktivnosti u prirodi

- Na aktivnosti je prisutan dovoljan broj izviđačkih vođa, u zavisnosti od starosne kategorije i broja učesnika. Idealna situacija je jedan izviđački vođa na 7 učesnika
- Usmeren je dogovor između izviđačkih vođa i roditelja/staratelja o načinu primopredaje dece i mladih
- Postoje pravila ponašanja sa kojima su upoznata deca, mladi, vođe i volonteri pridržavaju ih se;
- Oprema i pribor potrebni za realizaciju aktivnosti u ispravnom su stanju;
- Učesnici i vođe imaju odgovarajuću odeću, obuću i opremu za zaštitu od vremenskih neprilika;
- Unapred je urađena procena rizika;
- Postoji plan postupanja u hitnim slučajevima sa kojim su upoznati sve vođe;
- Postoji siguran izlaz iz logorskog kruga u slučaju hitne potrebe;
- Zdravstveni podaci učesnika brzo su dostupni vođama na aktivnosti;

- Na raspolaganju je pribor za prvu pomoć i najmanje jedna odrasla osoba obučena za pružanje prve pomoći;
- Postoji odgovarajući plan nadzora dece i mladih i za vreme nestrukturiranih aktivnosti;
- Planom aktivnosti predviđeno je kretanje grupe isključivo na za to predviđenim pravcima i stazama (trotoar, pešački prelaz, šetalište, planinarska staza) i u skladu sa saobraćajnim propisima;
- Postoji definisan postupak u slučaju da se dete ili mlada osoba odvoji od grupe;
- Izdane su sve potrebne dozvole za realizaciju aktivnosti (npr. dozvola za paljenje vatre, dozvola za korišćenje javne površine, dozvola za održavanje okupljanja na određenoj lokaciji i dr.);
- Uvek je moguće pozvati hitne službe (najmanje jedan mobilni telefon na raspolaganju);
- Postoje pravila o održavanju higijene i bezbednosti pri pripremi i konzumaciji hrane;
- Osoba zadužena za pripremu obroka ima važeću sanitarnu knjižicu;
- Aktivnosti koje uključuju rukovanje alatom sprovode se pod stalnim nadzorom izviđačkih vođa;
- Tokom aktivnosti koje uključuju rukovanje alatom, učesnici su unapred upoznati sa merama bezbednosti koje treba primeniti prilikom rukovanja alatom;
- Mehaničkim sredstvima rada (npr. motornom testerom) rukuju isključivo osobe koje su za to obučene;
- Logorski patent i objekti na lokaciji su postavljeni na sigurnim udaljenostima od drugih objekata, smeštajnih kapaciteta, prostora predviđenih za igru i odmor i sl.;
- Postojeće energetske instalacije (struja, gas i druge) i vodovodna mreža su u ispravnom stanju (ispravne, redovno korišćene i održavane);
- Preduzete su mere sa ciljem smanjenja rizika od požara;
- Požarni putevi (za pristup vatrogasnog vozila) su prohodni i dostupni

- Obavestiti MUP i najbližu zdravstvenu stanicu o boravku.

Aktivnosti na i u blizini vodenih površina

Boravak u blizini vodenih površina zahteva preduzimanje dodatnih mera zaštite tokom pripreme i sprovođenja izviđačkih aktivnosti. Aktivnosti na i u blizini vodenih površina delimo na:

- aktivnosti u blizini vode bez planiranog ulaska u vodu;
- aktivnosti u plitkoj vodi (kupanje, igre u vodi, hodanje u plićaku);
- aktivnosti u dubokoj vodi;
- rizične aktivnosti u vodi (poput vožnje kajaka ili daske, ronjenja ili skakanja sa stena). Čamcima upravljaju osobe sa odgovarajućom ispravnom dozvolom.

Preporuka je da se svaka aktivnost s planiranim ulaskom u vodu preporučuje se sprovesti u saradnji sa obučenim spasiocem, osim u slučaju sprovođenja rizičnih aktivnosti u vodi, kada je saradnja sa stručnim osobama nužna.

Sprovođenje izviđačkih aktivnosti na zaleđenim vodenim površinama nije dozvoljeno. Tokom svih izviđačkih aktivnosti na i u blizini vodenih površina, potrebno je obratiti pažnju na sledeće:

- Na aktivnosti je prisutan dovoljan broj izviđačkih vođa, u zavisnosti od starosne kategorije i broja učesnika;
- Izviđačke vođe moraju biti upoznati sa informacijama o plivačkim veštinama svakog učesnika i u skladu s tim im omogućiti učešće u aktivnosti (na primer, pobrinuti se da svi neplivači imaju dodatnu opremu);
- Učesnike je potrebno upoznati sa uputstvima i pravilima ponašanja kojih se svi moraju pridržavati;
- Postoji odgovarajući plan nadzora dece i mladih u svakom trenutku;
- Unapred je urađena procena rizika (mokre i klizave površine, dubina vode i sl.);
- Koriste se dodatne metode i pristupi usmereni na povećanje nivoa bezbednosti tokom aktivnosti (na primer, odrediti da tokom aktivnosti niko od učesnika ne može biti sam, odnosno da svi moraju biti u paru ili grupi);

- Učesnici i vođe i imaju adekvatnu opremu i pribor za zaštitu od vremenskih uslova (na primer, kreme za sunčanje, kape, dovoljno pitke vode);
- Postoji plan postupanja u hitnim slučajevima sa kojim su upoznati svi učesnici i vođe.

Dodatno, u zavisnosti od uređenosti kupališta, potrebno je obratiti pažnju na sledeće:

Aktivnosti na uređenim kupalištima ili bazenima

- Poštuju se uputstva dežurnih spasilaca i pravila ponašanja na kupalištu ili bazenu;

Aktivnosti s neuređenim pristupom vodi

- Na raspolaganju je pribor za prvu pomoć i najmanje jedna odrasla osoba obučena za pružanje prve pomoći;
- Pristup ulaska i izlaska iz vode je adekvatno odabran, pripremljen i proveren (stabilnost obale, dubina vode, kvalitet dna, snaga i brzina struja...);
- Određene su i jasno označene granice sigurnog prostora za sprovođenje aktivnosti sa kojima su upoznati svi učesnici i vođe;
- Određena je lična (odeća i obuća učesnika) i kolektivna oprema za sprovođenje aktivnosti i svi učesnici i vođe je ispravno koriste;
- Okolinski i vremenski uslovi su povoljni za predviđene aktivnosti (temperatura i kvalitet vode, valovitost površine, temperatura vazduha, smer i snaga vetra, stanje ispod površine – otpad, koren, podvodno bilje i životinje...).

Uz sve navedeno, poseban oprez potrebno je posvetiti opasnostima koje proizlaze iz:

- Jakih vodenih struja,
- Razlike u statičkoj plovnosti slatke i slane vode,
- Naglih promena vremenskih uslova na otvorenim vodama,
- Naglih promena u temperaturi vode,
- Mogućnosti urušavanja obale zbog erozije tla.

Prevoz na izviđačkim aktivnostima

U cilju ostvarivanja što većeg stepena sigurnosti tokom putovanja na izviđačkim aktivnostima, uvek je potrebno:

- unapred dogovoriti pravila ponašanja kojih se svi putnici pridržavaju;
- pobrinuti se da su svi putnici za vreme putovanja osigurani;
- preduzeti preventivne mere za slučajeve mučnine
- organizovati utovar i istovar opreme na bezbedan način i u skladu sa uputstvima prevoznika;
- definisati postupak u slučaju da dete ili mlada osoba treba da se privremeno odvoji od grupe (odlazak na WC, mučnina, ...) sa kojim su upoznati svi putnici.

Prevoz dece i mladih ličnim automobilom na izviđačkim aktivnostima se ne preporučuje, osim u vanrednim okolnostima. Organizator aktivnosti je dužan da planira dolazak i odlazak učesnika sa aktivnosti tako da se smanji verovatnoća samostalnog putovanja dece na lokaciju održavanja aktivnosti, tj. da se smanji potreba da roditelji dovode decu na aktivnost. Na ovaj način smanjuje se količina saobraćaja u blizini lokacije na kojoj se nalaze deca i mladi, kao i verovatnoća saobraćajnih nesreća.

Dodatno, u zavisnosti od vrste prevoznog sredstva koje se koristi, potrebno je obratiti pažnju na sledeće:

Drumski saobraćaj

- Za prevoz se koristi isključivo vozilo (autobus ili putnički kombi) sa potvrdom o ispunjavanju uslova za vozila kojima se prevoze deca i na kojem su tokom putovanja istaknute odgovarajuće oznake;
- Unapred je određeno mesto na kojem je moguće bezbedno ukrcavanje i iskrcavanje učesnika iz autobusa ili putničkog kombija;
- Tokom vožnje koriste se funkcionalni sigurnosni pojasevi;
- Ako u autobusu postoje mesta za stajanje, ista se tokom vožnje ne koriste.

Železnički saobraćaj

- Putovanje vozom je planirano tako da učesnici uvek putuju zajedno kao grupa (u istoj kabini ili istom vagonu), u svakom trenutku pod nadzorom vođe;
- Prilikom ulaska i izlaska iz voza, potrebno je obratiti posebnu pažnju da svi učesnici uđu i smeste se pre polaska, te da na izlaznoj stanici svi izađu pre nego što voz nastavi kretanje.

Pomorski i rečni saobraćaj

- Tokom putovanja, svi učesnici uvek putuju zajedno kao grupa, u svakom trenutku pod nadzorom vođe;

- Posebnu pažnju potrebno je obratiti prilikom izlaska na otvorenu palubu, te tokom ukrcavanja i iskrcavanja sa plovila.

Pratnja dece i mladih na izviđačkim aktivnostima

Tokom putovanja od mesta okupljanja do lokacije održavanja izviđačke aktivnosti, tj. u dolasku na aktivnost i odlasku s aktivnosti, izviđačka organizacija obezbeđuje punoletnu pratnju za maloletne učesnike.

Pri tome su obaveze izviđačke organizacije:

- imenovanje punoletne pratnje – odraslog volontera izviđačke organizacije za kojeg su pribavljene potrebne potvrde i uverenja koja omogućavaju sigurno volontiranje i rad s decom i mladima,
- deljenje relevantnih podataka s punoletnom pratnjom (informacije o zdravstvenom stanju dece, kontakt podaci roditelja/staratelja, opis puta, kontakt podaci organizatora aktivnosti).

Obaveze punoletne pratnje su:

- pratnja dece i mladih od preuzimanja od strane roditelja/ staratelja ili izviđačkog vođe do dolaska na lokaciju održavanja aktivnosti, i od odlaska s aktivnosti do povratka na unapred dogovorenu lokaciju preuzimanja dece i mladih,
- pridržavanje uputstava o putu, vremenu dolaska i odlaska s lokacije i sl. koje je dala izviđačka organizacija ili organizator aktivnosti,
- izveštavanje organizatora aktivnosti po dolasku na lokaciju i odlasku s lokacije održavanja aktivnosti,
- predaja saglasnosti za učešće u aktivnosti organizatoru aktivnosti,
- ponašanje u skladu s drugim uputstvima izviđačke organizacije i organizatora.

Organizator aktivnosti je dužan obezbediti mogućnost smeštaja punoletnih pratnji na lokaciji održavanja aktivnosti, a posebno za pratnje iz izviđačkih Jedinica koje su značajno udaljene od mesta održavanja aktivnosti.

Organizator aktivnosti ima mogućnost, uzimajući u obzir vrstu i cilj izviđačke aktivnosti, kao i organizacijske i druge kapacitete, zahtevati od izviđačkih Jedinica koje učestvuju u aktivnosti da punoletna pratnja bude na lokaciji održavanja aktivnosti tokom celokupnog trajanja aktivnosti.

Ako osoba u ulozi punoletne pratnje ostaje na lokaciji održavanja aktivnosti tokom celog njenog trajanja, dužna je poštovati sva uputstva i smernice Saveza izviđača Srbije i izvršnog organizatora aktivnosti koje se odnose na izviđače koji učestvuju u sprovođenju te aktivnosti, uključujući nadzor i brigu o deci i mladima tokom nestrukturiranih aktivnosti i odmora, ako nije drugačije predviđeno planom aktivnosti ili uputstvima organizatora aktivnosti.

REGISTAR PRIJAVLJENIH SUMNJI I POSTUPANJA

Načelnik za zaštitu dece i mladih SIS odgovoran je za vođenje Registra prijavljenih sumnji i postupanja po protokolima ovog Programa. Registar se sastoji od:

- Evidencije prijavljenih sumnji,
- Evidencije o postupanjima po protokolima.

Informacije iz Registra prijavljenih sumnji i postupanja dostupne su na zahtev članova Tima za zaštitu dece i mladih, u svrhu sastavljanja godišnjeg izveštaja o zaštiti dece i mladih u SIS kojeg Tim za zaštitu dece i mladih dostavlja Starešinstvu

Evidencija prijavljenih sumnji

Prijavljene sumnje odnose se na pojedinačne prijave u kojima osobe ili izviđačke Jedinice izražavaju zabrinutost za dobrobit i bezbednost dece i mladih u SIS, odnosno izražavaju sumnju u primerenost postupaka izviđačkog vođe ili volontera ili izviđačke organizacije, vezano za dobrobit dece i mladih.

O svakoj primljenoj prijavi, načelnik za zaštitu dece i mladih, po završetku utvrđivanja okolnosti, sastavlja izveštaj. Isti se vodi u evidenciji prijavljenih sumnji i trajno se čuva kao zaštićen, a nadležnim organima može se dostaviti na zahtev.

Evidencija o postupanjima po protokolu

Prilikom svakog postupanja po nekom od protokola definisanih ovim Programom, potrebno je sastaviti službenu belešku.

Beleška treba da sadrži:

- datum,
- imena učesnika događaja,
- način kršenja pravila ili narušavanja sigurnosti,
- mesto i vreme događaja,
- sažet opis događaja,
- eventualni svedoci i njihovi podaci
- preduzete mere,
- ime i prezime, te potpis osobe koja je sastavila belešku.

Ako je reč o postupanju izviđačke organizacije, starešine (odgovorna osoba) izviđačke organizacije sastavlja belešku koju izviđačka organizacija vodi u sopstvenoj evidenciji zaštićenih podataka, a nadležnim organima je dostavlja na zahtev.

Izviđačka organizacija je dužna da u roku od 7 dana obavesti načelnika za zaštitu dece i mladih o postupanju po protokolu, ne deleći pritom lične podatke o uključenim stranama. Izuzetak je postupanje koje je rezultat narušavanja sigurnosti od strane izviđačkih vođa ili volontera– u tom slučaju je obaveza izviđačke organizacije da uključi i informacije o izviđačkom vođama/volonterima.

Ako je reč o postupanju SIS, načelnik za zaštitu dece i mladih sastavlja službenu zabelešku koju vodi u evidenciji o postupanjima po protokolu, te je trajno čuva kao zaštićenu, a nadležnim organima je dostavlja na zahtev.

SARADNJA

Saradnja sa državnim institucijama

SIS sarađuje sa institucijama koje deluju u oblasti brige o deci i zaštite dece i mladih, s ciljem stvaranja bezbednog okruženja na svim izviđačkim aktivnostima, u skladu sa zakonskim aktima i preporukama relevantnih institucija.

Saradnja se ogleda u:

- praćenju i učešću u razvoju i unapređenju institucionalnog okvira brige o deci u Republici Srbiji,
- praćenju smernica i uputstava nadležnih savetodavnih i merodavnih tela državne uprave u oblasti zaštite dece i mladih,
- sprovođenju aktivnosti s ciljem ostvarivanja nacionalnih strategija i programa, te akcionih planova u oblasti zaštite i brige o deci.

Saradnja sa zdravstvenim ustanovama

SIS i izviđačke Jedinice sarađuju sa zdravstvenim ustanovama u Republici Srbiji tokom cele godine, a posebno u pripremi i tokom izvođenja redovnih izviđačkih aktivnosti u prirodi.

Saradnja se sastoji od:

- edukaciji izviđača u određenim oblastima iz programa SIS
- komunikaciji i koordinaciji postupanja u hitnim situacijama,
- komunikaciji i prijemu uputstava u oblasti razvoja Pravila sigurnosti na izviđačkim aktivnostima,
- ustupanju podataka iz registra prijavljenih sumnji i postupanja kada je to zatraženo,
- korišćenju kapaciteta domova zdravlja i ambulanti u mestima u kojima sprovodimo aktivnosti,

Saradnja s ustanovama socijalne zaštite

SIS i izviđačke Jedinice sarađuju sa ustanovama socijalne zaštite u slučaju narušene bezbednosti dece i mladih, tj. pri sprovođenju mera reakcije i reintegracije, ali i u sprovođenju promotivnih i preventivnih aktivnosti. Saradnja sa ustanovama socijalne zaštite ostvaruje se najvećim delom kroz saradnju sa lokalnim nivoom.

Saradnja se ostvaruje kroz:

- zajednički rad na razvoju programa SIS s naglaskom na pružanje podrške deci i mladima,
- sprovođenje zajedničkih aktivnosti s ciljem edukacije i prevencije svih oblika zavisnosti kod dece i mladih,
- intenzivnu komunikaciju kada je to predviđeno protokolima o postupanju, u svrhu zaštite dobrobiti dece i mladih,
- kontinuiranu zajedničku brigu o deci i mladima koji su uključeni u postupanja ustanova u sistemu

socijalne zaštite,

- ustupanje podataka iz Registra prijavljenih sumnji i postupanja SIS kada je to zatraženo.

Saradnja s vaspitno obrazovnim institucijama

SIS i izviđačke organizacije redovno sarađuju sa vaspitno-obrazovnim institucijama

Saradnja sa osnovnim i srednjim školama, kao i učeničkim domovima, ostvaruje se kroz:

- komunikaciju sa učiteljima, nastavnicima, vaspitačima, stručnim saradnicima i drugim zaposlenima u osnovnim i srednjim školama,
- sprovođenje zajedničkih promotivnih i preventivnih aktivnosti,
- međusobno ustupanje materijalnih, prostornih i drugih resursa na korišćenje,
- koordinaciju postupanja i zajedničkog praćenja razvoja pojedinog deteta ili mlade osobe.

Cilj saradnje sa školama i učeničkim domovima je unapređenje bezbednog okruženja za decu i mlade u lokalnoj zajednici, podsticanje na strukturisano provođenje slobodnog vremena i prevenciju zavisnosti kod dece i mladih, kao i promocija volonterizma i drugih prosocijalnih oblika ponašanja.

Saradnja sa visokim školama i fakultetima ogleda se u:

- komunikaciji sa naučnicima i stručnjacima čije je područje delovanja povezano sa odgojomo dece,
- sprovođenju zajedničkih edukativnih i promotivnih aktivnosti,
- mogućnosti za obavljanje studentskih praksi i volontiranja u aktivnostima Programa zaštite dece i mladih,
- međusobnom ustupanju materijalnih, prostornih i drugih resursa na korišćenje.

Cilj saradnje sa visokim školama i fakultetima je unapređenje sistema zaštite dece i mladih u SIS, kroz saradnju u reviziji politika i programa, kao i uključivanje stručnjaka i studenata u sprovođenje aktivnosti.

Saradnja s međunarodnim i domaćim organizacijama

SIS saraduje sa međunarodnim organizacijama koje deluju u Srbiji, kao i sa organizacijama civilnog društva iz Srbije, u oblasti zaštite dece i mladih. Tako izdvajamo međunarodne organizacije:

- Kancelarija UNICEF-a za Srbiju,
- SOS Dečije selo Srbija.

Pored njih, mnoge organizacije u Srbiji svojim radom doprinose stvaranju bezbednog okruženja za decu i mlade - kroz podizanje svesti o bezbednosti, prenošenje specifičnih znanja i veština zaštite i samozaštite dece i mladih, unapređenje dobrobiti dece i mladih, prepoznavanje i odgovaranje na njihove potrebe i sl.

Za nas su posebno relevantne i domaće organizacije:

- Crveni Krst
- Gorska služba spasavanja
- Hrabri telefon,
- Društvo psihologa Srbije.

Saradnja sa organizacijama civilnog društva ogleda se u:

- poštovanju preporuka i uputstava za postupanje,
- postupanju u hitnim situacijama,
- razmeni iskustava i primera dobre prakse,
- sprovođenju promotivnih i preventivnih aktivnosti, namenjenih deci i mladima,
- sprovođenju zajedničkih edukativnih aktivnosti, namenjenih izviđačkimvođama i drugim osobama koje rade sa decom i mladima.

Saradnja s privatnim sektorom

SIS saraduje sa privatnim sektorom, pretežno u sprovođenju svojih kampanja i projekata usmerenih opštem dobru – aktivnostima pošumljavanja i ozelenjavanja delova pogođenih

požarima i drugih šumskih zemljišta, uređenja javnih površina i javne infrastrukture, kao i velikog broja volonterskih aktivnosti usmerenih na ranjive grupe ili promociju volonterizma.

S obzirom na to da pri takvim saradnjama dolazi do kontakta između odraslih osoba iz partnerskih firmi i kompanija (korporativno volontarstvo) i naših članova, dece i mladih, posebnu pažnju posvećujemo stvaranju uslova za bezbednu realizaciju tih aktivnosti.

U cilju zaštite dece i mladih na takvim aktivnostima, SIS uspostavlja saradnju kroz:

- informisanje partnera o tome da na aktivnostima učestvuju deca i mladi (maloletnici) i dostavljanje partneru uputstava o pravilima ponašanja u blizini dece i mladih,
- obezbeđivanje da sva deca i mladi - volonteri na aktivnostima imaju punoletnu pratnju - izviđačke vođe iz njihove izviđačke organizacije,
- potpunu zabranu promocije proizvoda čija konzumacija nije dozvoljena deci i mladima ili minimiziranje uticaja promotivnih materijala i promocije proizvoda čija dugoročna konzumacija šteti deci i mladima, njihovom mentalnom i fizičkom zdravlju i dobrobiti.